

Afecțiuni musculo-scheletice(AMS) de origine profesională în sectorul învățământ

Rezumat

Datele disponibile relevă o incidență foarte mică a afecțiunilor musculo-scheletice (AMS) în sectorul învățământ. Lucrătorii din învățământ sunt mai puțin expuși la mișcări repetitive ale mâinilor și brațelor și foarte puțin expuși la riscuri cauzate de manipularea de greutate. În mod obișnuit, sarcinile realizate de angajați, majoritatea dintre ei profesori, nu sunt nici repetitive, nici statice. Angajații își pot schimba liber poziția lor și, în general, transportă sarcini ușoare. Uniunea Europeană nu are adoptată nici o legislație specifică de securitate și sănătate în muncă pentru sectorul învățământ, dar unele Directive generale și standarde pot fi aplicate acestui sector.

Introducere

Afecțiunile musculo-scheletice (AMS) pot afecta mușchii corpului, încheieturile, tendoanele, ligamentele și nervii. Multe dintre AMS legate de muncă se dezvoltă în timp și sunt cauzate fie de lucrătorul însuși fie de mediul de muncă al angajatului. Ele pot fi cauzate, de asemenea, de fracturi în urma unor accidente. În mod frecvent, AMS afectează spatele, gâtul, umerii și membrele superioare; mai puțin frecvent afectează membrele inferioare. Problemele de sănătate variază de la disconfort, dureri minore și dureri acute, la afecțiuni medicale mai serioase ce necesită întreruperea muncii și câteodată tratament medical. În multe cazuri cronice, tratamentul și recuperarea nu dau deseori rezultatele scontate, având ca efect dizabilitate permanentă și pierderea locului de muncă.

Care sunt factorii de risc pentru AMS

Mai mulți factori pot contribui – fie individual fie în combinație – la dezvoltarea AMS. Factorii fizici includ: utilizarea forței, mișcările repetitive, posturile deficitare și vibrațiile. Factorii organizaționali cum ar fi insatisfacția muncii și ritmul ridicat de muncă sunt, de asemenea, la fel de importanți ca și istoricul medical, capacitatea fizică și vârsta.

AMS apar de la mișcări obișnuite ale corpului cum ar fi aplecările, ridicările, prinderile, susținerile, răsucirile, încordările și întinderile. Aceste mișcări întâlnite frecvent nu sunt în mod special dăunătoare în activitățile de zi cu zi. Ceea ce le face periculoase în situațiile de muncă este continua lor repetare, adeseori în manieră forțată și, cel mai mult, viteza mișcărilor și lipsa timpului pentru recuperare dintre acestea.

Munca în sectorul învățământ

În sectorul învățământ majoritatea lucrătorilor sunt profesori. Personalul neimplicat direct în procesul de educație este cel administrativ și cel pentru curățenie. Sarcinile musculo-scheletice întâlnite la profesori sunt, cel mai adesea, statice, datorată

Afecțiuni musculo-scheletice(AMS) de origine profesională în sectorul învățământ

faptului că petrec mult timp stând în picioare în timpul zilei. Totuși postura lor nu e restrictivă, și sunt liberi să se miște cum doresc. Profesorii de educație fizică sunt subiectul altor tipuri de sarcini, care pot implica posturi extreme și suprasolicitarea organismului. Totuși, sarcina musculo-scheletică poate fi schimbată conform evaluării proprii a sarcinii și posibilității lor fizice.

Ce factori de risc există în învățământ

Conform celei de-a treia Anchete europene privind condițiile de muncă 2000 (AECM), 23% dintre lucrătorii din sectorul învățământ sunt expuși, cel puțin jumătate din programul de muncă, la lucrul cu computerele, care sunt considerate factori de risc de AMS. Dintre sectoarele de activitate, cel mai ridicat procent de lucrători expuși lucrului cu computerele este în finanțe-bănci (78%) iar cel mai scăzut (8%), în agricultură și pescuit.

Dintre toate sectoarele, învățământul are cea mai scăzută expunere la mișcări repetitive ale mâinilor și brațelor (20%), iar construcțiile au cea mai ridicată expunere (60%). Numai 5% din lucrătorii din învățământ sunt expuși riscului de manipulare de sarcini grele, procent și mai redus în sectorul financiar (3%), dar mult mai scăzut decât în sectoarele cu risc ridicat, cum sunt agricultura și pescuitul (49%). Doar 15% dintre lucrătorii din învățământ sunt expuși muncii în poziții dureroase. Datele arată că sectorul învățământ are unul dintre cele mai scăzute procente de lucrători expuși la factori de risc asociați cu AMS. Are, de asemenea, unul din cele mai scăzute procente de lucrători care consideră că sănătatea lor este în pericol din cauza durerilor musculare la membrele inferioare sau superioare, umeri și gât.

AMS în învățământ

Conform „Eurostat – Statistica Europeană a Bolilor Profesionale (SEBP) 2001”, incidența de apariție a bolilor profesionale ale mâinii, cum sunt tenosinovita încheieturii și epicondilita coatelor este doar de 0,5% în sectorul învățământ. În general, datele arată apariții foarte scăzute ale AMS în sectorul învățământ. Activitățile realizate de angajații din acest sector, din punctul de vedere musculo-scheletal, nu sunt nici repetitive și nici statice. Angajații pot schimba liber postura lor și, în general, cară sarcini de forță neglijabilă.

Evaluarea riscurilor

Evaluarea riscurilor poate fi considerată un proces în 3 trepte care implică:

- identificarea riscurilor;
- stabilirea persoanelor care pot fi vătămate și a modului în care se produce vătămarea;
- evaluarea riscurilor și deciderea dacă precauțiile existente sunt adecvate sau sunt necesare și alte măsuri.

Este un drept fundamental al lucrătorilor de a fi informați asupra riscurilor de la locul de muncă, și o condiție esențială pentru prevenirea riscurilor legate de muncă. Conform celei de-a treia Anchete europene privind condițiile de muncă 2000

Afecțiuni musculo-scheletice(AMS) de origine profesională în sectorul învățământ

(AECM), 41% dintre europeni se consideră foarte bine informați cu privire la riscurile legate de muncă, în sectorul învățământ procentul fiind de 39%.

Aceeași sursă relevă că apariția bolilor musculo-scheletice în învățământ – exprimate ca procentaj de zile totale de absență cauzate de probleme de sănătate – este de 35%. Cea mai scăzută incidență este în finanțe (30%) și cea mai ridicată este în construcții (60%). Cea mai importantă măsură de a reduce sau chiar elimina riscul de AMS în educație este evitarea posturilor restrictive pentru perioade lungi de timp.

Legislația Europeană relevantă

Directivile europene legate de AMS:

- 90/269/EEC, privind cerințele minime de securitate și sănătate pentru pentru manipularea manuală a maselor, în special unde există un risc specific de afecțiuni dorsolombare;
- 93/104/EEC privind anumite aspecte referitoare la organizarea timpului de lucru;
- 89/654/EEC privind cerințele minime de securitate și sănătate pentru locul de muncă.

Standarde europene relevante sunt:

- EN-1005-3: Securitatea mașinilor. Performanța fizică umană. Limite de forțe recomandate pentru utilizarea mașinilor;
- EN-1005-4: Securitatea mașinilor. Performanța fizică umană. Evaluarea pozițiilor de lucru și a mișcărilor în relație cu mașinile
- EN ISO 9241-4: Prescripții ergonomice pentru activitatea de birou desfășurată prin intermediul videoterminalelor (VDT). Cerințe pentru tastaturi.
- EN ISO 9241-5: Prescripții ergonomice pentru activitatea de birou desfășurată prin intermediul videoterminalelor (VDT). Amenajarea postului de muncă și cerințe pentru pozițiile de lucru
- EN ISO 9241-9: Prescripții ergonomice pentru activitatea de birou desfășurată prin intermediul videoterminalelor (VDT). Cerințe pentru dispozitivele de intrare fără tastatură.

Pentru mai multe informații despre legislație europeană, vizitați: <http://osha.europa.eu/legislation>

Concluzii

Riscul de dezvoltare a AMS este scăzut în sectorul educației și este reflectat corespunzător în incidența de apariție scăzută. Totuși, deși incidența este scăzută, prevenirea AMS în sectorul învățământ nu poate fi neglijată. Legislația Uniunii europene nu oferă reglementări speciale pentru sectorul învățământ, dar pot fi aplicate în acest sector câteva directive generale și standarde.